

Predsjednik Crne Gore

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

U K A Z

**O PROGLAŠENJU ZAKONA O PREKOGRANIČNIM ENERGETSKIM
INFRASTRUKTURNIM PROJEKTIMA**

Proglašavam **Zakon o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na sjednici Petog vanrednog zasijedanja u 2026. godini, dana 27. februara 2026. godine.

Broj: 01-009/26-380/2

Podgorica, 02 . mart 2026. godina

PREDSJEDNIK CRNE GORE

Jakov Milatović

Milatović

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na sjednici Petog vanrednog zasijedanja u 2026. godini, dana 27. februara 2026. godine, donijela je

ZAKON O PREKOGRANIČNIM ENERGETSKIM INFRASTRUKTURNIM PROJEKTIMA*

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se postupak, uslovi i način realizacije prekograničnih energetske infrastrukturnih projekata od posebnog značaja za Crnu Goru, prekogranična raspodjela troškova i podsticaji koji se dodjeljuju za ove projekte, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju ovih projekata.

Prekogranični energetske infrastrukturni projekti

Član 2

Prekogranični energetske infrastrukturni projekti su projekti iz oblasti energetike koji povezuju ili imaju značajan prekogranični uticaj na energetske mreže dvije ili više država članica Evropske unije i/ili ugovornih strana Energetske zajednice, i koji doprinose integraciji tržišta, sigurnosti snabdijevanja i dekarbonizaciji energetske sistema.

Projekti od posebnog značaja

Član 3

Projekti od posebnog značaja za Crnu Goru su projekti koji se nalaze na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili na Listi projekata od uzajamnog interesa koji utiču na sveukupni razvoj Crne Gore, regionalno i međunarodno povezivanje i uticaj, energetske sigurnost, tržišnu i sistemsku integraciju, konkurenciju i efikasno funkcionisanje tržišta električne energije, kao i ostvarenje energetske i klimatske ciljeve, uključujući ublažavanje klimatske promjene i klimatsku neutralnost, radi postizanja energetske i klimatske ciljeve, kao i klimatske neutralnosti.

Izuzeci od primjene

Član 4

Ovaj zakon ne primjenjuje se na projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji su na osnovu potvrđenog međunarodnog ugovora započeti prije stupanja na snagu ovog zakona.

Supsidijarna primjena

Član 5

Na pitanja koja se odnose na prekogranične energetske infrastrukturne projekte od posebnog značaja za Crnu Goru, a koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuju se odrebe zakona kojim se uređuje obavljanje energetskih djelatnosti i zakona kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 6

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 7

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **država članica** je država članica Evropske unije;
- 2) **energetska infrastruktura** je svaki objekat ili oprema koji je dio energetskog sistema Crne Gore ili povezuje taj sistem sa drugim energetskim sistemima, a nalazi se unutar Energetske zajednice ili Evropske unije;
- 3) **Energetska zajednica** je regionalna međunarodna organizacija osnovana Ugovorom o osnivanju Energetske zajednice iz 2005. godine;
- 4) **prilagođavanje na klimatske promjene** je proces kojim se obezbjeđuje da se otpornost energetske infrastrukture na moguće negativne učinke klimatskih promjena postiže kroz procjenu osjetljivosti na klimatske promjene i rizike, uključujući i primjenu odgovarajućih mjera prilagođavanja;
- 5) **konkurentni projekti** su projekti koji se u potpunosti ili djelimično odnose na isti utvrđeni infrastrukturni nedostatak ili regionalnu infrastrukturnu potrebu;
- 6) **nacionalno regulatorno tijelo** je Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti;
- 7) **nadležni organ** je državni organ, organ državne uprave, državna agencija, javna ustanova, drugi organ ili organizacija koja je, prema nacionalnom zakonodavstvu, nadležna za izdavanje različitih dozvola i odobrenja u vezi sa planiranjem, projektovanjem i izgradnjom energetske infrastrukture;
- 8) **nadležno nacionalno regulatorno tijelo** je nadležno regulatorno tijelo ugovornih strana i/ili država članica koje su domaćin projekta i/ili na koje projekat ima značajan pozitivan uticaj;
- 9) **nosilac projekta** je:
 - operator prenosnog sistema (u daljem tekstu: OPS), operator distributivnog sistema (u daljem tekstu: ODS) ili drugi operator ili investitor koji realizuje projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, ili
 - pravno lice, u slučaju više od jednog OPS, ODS, drugog operatera ili investitora, ili bilo koje njihove grupe, koje je ugovorom ovlašćeno da prihvati obaveze i finansijsku odgovornost u ime strana konkretnog ugovora;

10) **pametna elektroenergetska mreža** je elektroenergetska mreža koja omogućava ekonomsku integraciju i aktivnu kontrolu ponašanja i djelovanja svih priključenih korisnika, uključujući proizvođače, potrošače i kupce-proizvođače, kako bi se obezbijedio ekonomski efikasan i održiv elektroenergetski sistem sa niskim gubicima i visokim stepenom integracije obnovljivih izvora, sigurnosti snabdijevanja i bezbjednosti, i u kojoj mrežni operator može digitalno pratiti aktivnosti priključenih korisnika te informacione i komunikacione tehnologije za komunikaciju sa povezanim mrežnim operatorima, proizvođačima, objektima za skladištenje energije, kao i potrošačima ili kupcima-proizvođačima, radi prenosa i distribucije električne energije na održiv, isplativ i bezbjedan način;

11) **pametna gasna mreža** je gasna mreža koja primjenjuje, u skladu s potrebama potrošača i zahtjevima u pogledu kvaliteta gasa, digitalna i inovativna rješenja za ekonomsko efikasnu integraciju niskougljeničnih, a posebno gasova iz obnovljivih izvora, u cilju smanjenja ugljeničnog otiska povezane potrošnje gasa, povećanje udjela obnovljivih i niskougljeničnih gasova, kao i povezivanje sa drugim energetske nosiocima i sektorima, uključujući neophodne fizičke nadogradnje neophodne za funkcionisanje integracijske opreme i instalacija niskougljeničnih i posebno obnovljivih gasova;

12) **projekat** je jedan ili više vodova, cjevovoda, objekata, opreme ili instalacija koji pripadaju, jednoj od kategorija energetske infrastrukture;

13) **projekat od uzajamnog interesa** je projekat koji Evropska unija promoviše u saradnji sa Crnom Gorom, na osnovu pisama podrške Vladi Crne Gore ili drugih neobavezujućih sporazuma, a koji se nalazi na Listi projekata od uzajamnog interesa;

14) **projekat od interesa za Energetsku zajednicu** je projekat neophodan za implementaciju energetske infrastrukture, a koji se nalazi na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu;

15) **puštanje u rad** je proces puštanja projekta u funkciju nakon što je izgrađen;

16) **radovi** su kupovina, nabavka i upotreba sastavnih djelova, sistema i usluga, uključujući softver, izradu nacrtu, prenamjena, izvođenje građevinskih radova i montažu u okviru projekta, prihvatanje tehničkih uslova montaže i početak sprovođenja projekta;

17) **studije** su aktivnosti u vezi analize i pripreme sprovođenja projekta (pripremne studije, studije izvodljivosti, evaluacione studije, studije ispitivanja i studije validacije i slično), uključujući softver, i sve ostale mjere tehničke podrške, kao i prethodne aktivnosti definisanja i razvoja projekta i odlučivanja o njegovom finansiranju;

18) **ugovorna strana** je strana ugovornica Ugovora o osnivanju Energetske zajednice;

19) **namjenska vodonična infrastruktura** je infrastruktura spremna za stacioniranje čistog vodonika bez potrebe za dodatnim adaptacijama, uključujući mreže gasovoda ili skladišne kapacitete koji su novoizgrađeni;

20) **Lista projekata od interesa za Energetsku zajednicu** je lista u kojoj su uključeni projekti od interesa za Energetsku zajednicu, a koju odobrava Ministarski savjet Energetske zajednice;

21) **Lista projekata od uzajamnog interesa** je lista u koju su uključeni projekti od uzajamnog interesa, a koju odobrava Evropska komisija;

22) **eksternalije** su indirektni efekti projekta, koji se u vidu troškova ili koristi prelivaju na ugovorne strane ili države članice u kojima se ne realizuje projekat od

interesa za Energetsku zajednicu ili projekat uzajamnog interesa, bez novčane ili neke druge nadokande.

II. PROJEKTI OD INTERESA ZA ENERGETSKU ZAJEDNICU I PROJEKTI OD UZAJAMNOG INTERESA

Grupe za projekte

Član 8

Organ državne uprave nadležan za poslove energetike (u daljem tekstu: Ministarstvo), Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) i OPS dužni su da predlože članove grupa koje osniva Energetska zajednica za izbor projekata od interesa za Energetsku zajednicu (u daljem tekstu: grupa).

Ministarstvo, Agencija i OPS dužni su da po pozivu, učestvuju, na saslušanjima, konsultacijama i drugim sastancima grupa koje organizuje Evropska unija za izbor projekata od uzajamnog interesa.

Odobrenje

Član 9

Nosilac projekta podnosi pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, Sekretarijatu Energetske zajednice, nakon objavljivanja poziva za nominaciju projekata.

O podnošenju predloga iz stava 1 ovog člana nosilac projekta obavještava Ministarstvo, u roku od osam dana od dana podnošenja tog predloga Energetskoj zajednici.

Radi realizacije projekta od uzajamnog interesa nosilac projekta podnosi obavještenje Ministarstvu o predlogu projekta za nominaciju na Listu projekata od uzajamnog interesa.

Ministarstvo dostavlja Vladi Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) predlog iz stava 3 ovog člana radi davanja saglasnosti za nominovanje projekta od uzajamnog interesa.

Nakon pribavljene saglasnosti iz stava 4 ovog člana, nosilac projekta Evropskoj komisiji podnosi pojedinačni predlog za projekat od uzajamnog interesa koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore.

Planiranje projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekti od uzajamnog interesa

Član 10

Projekti od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekti od uzajamnog interesa koji se odnose na teritoriju Crne Gore ili bitno utiču na energetski sistem Crne Gore i koji pripadaju kategorijama iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a do d i f ovog zakona moraju biti uključeni u desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema električne energije koji

OPS dostavlja Agenciji u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, kao i u regionalne investicione planove koje sačinjava OPS zajedno sa drugim OPS-ovima u okviru Evropske mreže operatora prenosnog sistema za električnu energiju u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa i imaće najveći mogući prioritet u okviru tih planova.

OPS može da uključi konkurentne projekte od interesa za Energetsku zajednicu, osim projekata koji se odnose na pametne elektro energetske mreže, i projekte koji nijesu dovoljno pripremljeni i spremni za realizaciju za pružanje specifične analize troškova i koristi, u relevantne regionalne investicione planove, nacionalne desetogodišnje planove razvoja prenosnog sistema električne energije i druge nacionalne infrastrukturne planove, prema potrebi, kao projekte koji se razmatraju.

Prioritetne kategorije energetske infrastrukture, koridori i oblasti

Član 11

Da bi se pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu ili Listu projekata od uzajamnog interesa neophodno je da pripada jednoj ili više od sljedećih prioritetnih kategorija transevropske energetske infrastrukture, i to:

- 1) prioritetni elektroenergetski koridori;
- 2) mediteranski morski koridori;
- 3) prioritetne vodonične interkonekcije i elektrolizere;
- 4) prioritetne tematske oblasti, koje uključuju uvođenje pametnih elektroenergetskih mreža, prekograničnih mreža ugljen-dioksida i pametnih gasnih mreža.

Bliže prioritetne kategorije transevropske energetske infrastrukture iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Kategorije energetske infrastrukture

Član 12

Da bi se pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu neophodno je da pripada jednoj ili više od sljedećih kategorija energetske infrastrukture za:

- 1) električnu energiju, i to:
 - a) nadzemni dalekovodi naponskog nivoa 220 kV ili više i podzemni i podmorski energetske kablovi naponskog nivoa od 150 kV ili više;
 - b) energetska infrastruktura za omogućavanje prenosa električne energije proizvedene iz obnovljive energije;
 - c) objekti za skladištenje energije koji su direktno priključeni na prenosni sistem 110 kV ili više;
 - d) svaku opremu ili instalaciju koja je neophodna da bi sistemi iz podtač. a, b i c ove tačke funkcionisali sigurno, bezbjedno i efikasno, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole na svim naponskim nivoima i trafostanicama;

- e) pametne elektro energetske mreže;
 - f) ofšor mreže za obnovljivu energiju;
- 2) pametne gasne mreže opremu ili instalacije koje imaju za cilj da omoguće i olakšaju integraciju većeg broja niskougljeničnih i posebno obnovljivih gasova, uključujući biometan ili vodonik, u gasnu mrežu;
- 3) vodonik, i to:
- a) cjevovodi za transport;
 - b) objekti za skladištenje;
 - c) objekti za prijem, skladištenje i ponovnu gasifikaciju ili dekompresiju za tečni vodonik ili vodonik;
 - d) svaku opremu ili instalaciju koja je neophodna za bezbjedno, sigurno i efikasno funkcionisanje sistema vodonika ili za omogućavanje dvosmjernog kapaciteta, uključujući kompresorske stanice;
 - e) svaku opremu ili instalaciju koja omogućava upotrebu vodonika ili goriva dobijenih vodonikom u transportnom sektoru;
- 4) elektrolizu, i to:
- a) elektrolizere koji:
 - imaju kapacitet od najmanje 50 MW, obezbijeđen od strane jednog elektrolizera ili više elektrolizera koji čine jedan, koordinisani projekat;
 - proizvodnja je u skladu sa zahtjevom za uštedu emisija gasova staklene bašte životnog ciklusa od 70% u odnosu na komparator fosilnih goriva od 94g CO₂ek/MJ;
 - i
 - imaju funkciju vezanu za mrežu, posebno u pogledu ukupne fleksibilnosti sistema i ukupne efikasnosti sistema električne energije i vodoničnih mreža;
 - b) prateću opremu, uključujući cjevovodno povezivanje na mrežu;
- 5) ugljen-dioksid:
- a) namjenske cjevovode, osim uzvodne mreže cjevovoda, koji se koriste za transport ugljen-dioksida iz više izvora;
 - b) fiksni objekti za tečnost, privremeno skladištenje i pretvarače ugljen-dioksida;
 - c) površinska postrojenja i postrojenja za ubrizgavanje povezana sa infrastrukturom unutar geološke formacije koja se koristi za trajno geološko skladištenje ugljen-dioksida;
 - d) svaku opremu ili instalaciju koja je bitna za ispravno, sigurno i efikasno funkcionisanje predmetnog sistema, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole.
- Da bi se pojedinačni predlog za projekat od uzajamnog interesa koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od uzajamnog interesa neophodno je da pripada jednoj ili više kategorija energetske infrastrukture za:
- 1) električnu energiju;
 - a) nadzemni dalekovodi naponskog nivoa 220 kV ili više i podzemni i podmorski energetski kablovi naponskog nivoa od 150 kV ili više;
 - b) ofšor mreže za obnovljivu energiju;
 - 2) vodonik: cjevovodi za transport;
 - 3) ugljen-dioksid:

a) namjenske cjevovode, osim uzvodne mreže cjevovoda, koji se koriste za transport ugljen-dioksida iz više izvora;

b) površinske objekte i postrojenja za ubrizgavanje povezane sa infrastrukturom unutar geološke formacije koja se koristi za trajno geološko skladištenje ugljen-dioksida.

Bliže kategorije energetske infrastrukture iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

III. SAVJET ZA ENERGETSKE PROJEKTE

Nadležno nacionalno tijelo

Član 13

Radi realizacije projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa Vlada obrazuje Savjet za energetske projekte (u daljem tekstu: Savjet).

Savjet ima predsjednika i šest članova.

Predsjednik Savjeta je starješina organa državne uprave nadležan za poslove energetike.

Članovi Savjeta su: starješina organa državne uprave za poslove ekonomije, starješina organa državne uprave za poslove finansija, starješina organa državne uprave za poslove prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, starješina organa državne uprave nadležan za evropske poslove, starješina organa državne uprave nadležan za poslove ekologije i održivog razvoja i starješina organa državne uprave nadležan za poslove regionalnog razvoja.

U radu Savjeta učestvuje predstavnik Skupštine Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština) na predlog generalnog sekretara Skupštine.

Savjet donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova.

Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se iz budžetskih sredstava Ministarstva.

Zadaci Savjeta su da:

1) koordinira u toku postupka donošenja odluka koje su potrebne za realizaciju projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa koji se odnose na teritoriju Crne Gore ili bitno utiču na energetski sistem Crne Gore;

2) prati učešće javnosti prilikom sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore, u skladu sa propisom kojim se uređuje način sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore i konsultacijama sa nosiocem projekta;

3) prati donošenje odluka nadležnih organa koje su potrebne za realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore, u konsultaciji sa nosiocem projekta i drugim nadležnim organima;

4) sarađuje sa drugim nadležnim organima, nadležnim organima ugovornih strana Energetske zajednice i država članica Evropske unije, kao i sa regionalnim i međunarodnim organizacijama, prilikom donošenja zajedničkih odluka i obezbjeđivanja efikasne i efektivne saradnje i komunikacije u cilju razmjene dobrih praksi;

5) sarađuje sa nadležnim organima ugovornih strana i/ili država članica, u slučaju zajedničkog projekta koji pripada jednoj od prioritarnih obalskih energetske koridora, radi imenovanja, za svaki konkretni projekat, jedinstvene kontakt tačke za nosioce projekta, u cilju razmjene informacija i ubrzanja postupka donošenja potrebnih odluka i dozvola;

6) procjenjuje, u saradnji sa nadležnim organima, koje su mjere potrebne da bi se pojednostavile procedure strateške procjene uticaja na životnu sredinu i obezbjeđuje njihovu primjenu, o čemu obavještava Sekretarijat Energetske zajednice;

7) sarađuje sa drugim nadležnim organima, uključujući organe nadležne za zaštitu životne sredine, u vezi sa obimom, sadržajem i nivoom detaljnosti izvještaja i dokumentacije koju podnosi nosilac projekta;

8) sarađuje sa nadležnim organima drugih država u vezi sa prekograničnim uticajima na životnu sredinu radi sprovođenja zajedničkih postupaka procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa zakonom;

9) razmatra sve izvještaje i druga dokumenta, koje podnosi nosilac projekta ili drugo lice;

10) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i Poslovnikom o radu Savjeta.

Savjet može, radi efikasnijeg i kvalitetnijeg obavljanja zadataka iz stava 7 ovog člana, obrazovati radne timove i angažovati eksperte za određene oblasti.

Organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, kao i drugi subjekti dužni su da na zahtjev Savjeta dostave podatke, objašnjenja i izvještaje potrebne za realizaciju zadataka Savjeta.

Savjet donosi Poslovnik o radu kojim se uređuje način rada Savjeta, kao i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.

Savjet, po potrebi, a najmanje jednom godišnje, do 30. juna tekuće za prethodnu godinu, dostavlja Skupštini, na upoznavanje, izvještaj o naročito značajnim i važnim pitanjima iz djelokruga svog rada.

Kontakt tačka

Član 14

Ministarstvo je kontakt tačka nosiocima projekta u postupku donošenja odluke.

Dužnosti nosioca projekta

Član 15

Nosilac projekta je dužan da:

1) dostavi, u pisanoj formi, obavještenje o projektu Savjetu, uključujući razumno detaljan prikaz projekta;

2) obezbjeđuje finansijska sredstva za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekte od uzajamnog interesa;

3) izradi plan implementacije projekta od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekte od uzajamnog interesa u skladu sa članom 24 ovog zakona;

- 4) podnese godišnji izvještaj Savjetu do 31. decembra tekuće godine;
- 5) sarađuje sa Savjetom, Agencijom, organima Energetske zajednice i svim zainteresovanim stranama;
- 6) izradi i dostavi Savjetu koncept učešća javnosti u skladu sa članom 28 ovog zakona;
- 7) uspostavlja i redovno ažurira posebne internet stranice projekta od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekta od uzajamnog interesa, koje su povezane sa internet stranicama Energetske zajednice i/ili Evropske komisije, uključujući, prema potrebi, i druga sredstva javnog informisanja;
- 8) objavi sve relevantne informacije o projektima;
- 9) objavi i dostavi Savjetu detaljan izvještaj o realizaciji javnih konsultacija u vezi sa prihvatanjem ili odbijanjem izloženih mišljenja, uz prikaz izmjena u vezi sa lokacijom, trasom ili dizajnom projekta;
- 10) pripremi i dostavi Savjetu izvještaj koji sadrži aktivnosti vezane za učešće javnosti prije podnošenja zahtjeva, uključujući aktivnosti sprovedene prije početka postupka, odnosno donošenja dozvola;
- 11) obavještava Savjet redovno, a najmanje jednom godišnje do puštanja projekta u rad, u slučaju da samostalno ili zajedno sa drugim nosiocima projekta ima obavezu podnošenja zahtjeva za investiranje, svim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima o napretku projekta, kao i o identifikaciji troškova i uticaja povezanih sa projektom.

Saradnja sa koordinatorom

Član 16

U slučaju da organi Energetske zajednice imenuju koordinatora za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, Savjet, Agencija, organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, nosioci projekta, uključujući i druga zainteresovana lica, dužni su da sarađuju sa koordinatorima.

IV. POSTUPAK

Postupak donošenja dozvola

Član 17

Kada se projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno projekat od uzajamnog interesa nađe na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno na Listi projekata od uzajamnog interesa pokreće se postupak donošenja dozvola koji se sastoji od procedure prije postupka donošenja dozvola, prethodne procedure i glavne procedure.

Procedura prije postupka donošenja dozvola

Član 18

Nosilac projekta, u pisanoj formi, dostavlja Savjetu obavještenje o projektu uključujući detaljni prikaz projekta.

U roku od tri mjeseca od prijema obavještenja, Savjet će:

- 1) prihvatiti obavještenje iz stava 1 ovog člana, ili
- 2) odbiti obavještenje iz stava 1 ovog člana, ako smatra da projekat nije spreman da uđe u postupak donošenja dozvola.

U slučaju odbijanja obavještenja, Savjet će u svojoj odluci navesti razloge odbijanja obavještenja.

Prethodna procedura

Član 19

U slučaju dvije ili više ugovornih strana i/ili država članica postupak donošenja dozvola počinje teći danom prihvatanja posljednjeg obavještenja od strane nadležnog organa, odnosno tijela druge države.

Prethodna procedura obuhvata period od početka postupka donošenja dozvola do trenutka prihvatanja podnijetog zahtjeva od strane Savjeta.

Procedura iz stava 2 ovog člana može trajati najduže 24 mjeseca.

Savjet je dužan da u najkraćem roku, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana prihvatanja obavještenja iz člana 18 stav 1 ovog zakona od strane nosioca projekta, u saradnji sa drugim nadležnim organima, odnosno tijelima, odredi koje izvještaje i dokumentaciju je nosilac projekta dužan da dostavi.

Savjet može da od nosioca projekta zahtijeva dostavljanje i drugih potrebnih informacija.

Savjet će, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja informacija iz stava 5 ovog člana, prihvatiti na razmatranje zahtjev u pisanoj formi ili u elektronskom obliku, čime počinje glavna procedura.

Savjet je dužan da u saradnji sa nadležnim organima, drugim nadležnim tijelima i nosiocem projekta, utvrdi detaljan plan izdavanja potrebnih dozvola u skladu sa zakonom.

Prethodna procedura, po potrebi, može da uključi dostavljanje: izvještaja u vezi zaštite životne sredine od strane nosioca projekta u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine i procjenu klimatskih rizika i mjera prilagođavanja klimatskim promjenama za projekat, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od negativnih uticaja klimatskih promjena.

Od trenutka prihvatanja obavještenja od strane Savjeta, počinje prethodna procedura koja traje do prihvatanja zahtjeva koji označava početak postupka donošenja potrebnih dozvola.

Bliži sadržaj potrebne dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Glavna procedura

Član 20

Nosilac projekta je dužan da Savjetu dostavi uredan, potpun i razumljiv zahtjev za donošenje odluke (u daljem tekstu: zahtjev).

Glavna procedura obuhvata period od datuma prihvatanja podnijetog zahtjeva od strane Savjeta do donošenja odluke.

Odluku iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na predlog Savjeta.

Postupak donošenja odluke iz stava 1 ovog člana može trajati najduže 18 mjeseci.

Rokovi

Član 21

Postupak donošenja dozvola ne može trajati duže od 42 mjeseca.

U slučaju da Savjet procijeni da postupak donošenja dozvola neće biti završen u roku iz stava 1 ovog člana, može da prije njegovog isteka, produži rok za najviše devet mjeseci.

U slučaju vanrednih okolnosti rok iz stava 2 ovog člana može se ponovo produžiti.

O razlozima kašnjenja, u slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana, Savjet je dužan da obavijesti grupe iz člana 8 ovog zakona.

Rokovi iz st. 1, 2 i 3 ovog člana ne odnose se na obaveze koje proizilaze iz Sporazuma o osnivanju Energetske zajednice i međunarodnog prava, kao ni na upravni spor i pravna sredstva pred sudom ili arbitražom.

U slučaju da se određivanje trase ili lokacije u ugovornim stranama i/ili državama članicama, koje se preduzima isključivo za posebne potrebe planiranog projekta, uključujući planiranje specifičnih koridora za mrežnu infrastrukturu, ne mogu sprovesti u postupku donošenja odluke, odluka se donosi u roku od šest mjeseci, od datuma podnošenja potpune dokumentacije od strane nosioca projekta.

U slučaju iz stava 6 ovog člana, ukupno trajanje postupka izdavanja dozvole iz stava 1 ovog člana smanjuje se na šest mjeseci, osim u izuzetnim okolnostima.

Važeće studije, dozvole ili odobrenja

Član 22

Savjet je dužan da, u postupku donošenja dozvola, uzme u obzir sve važeće relevantne studije, dozvole ili odobrenja izdata za projekte i neće tražiti ponavljanje pribavljenih studija, dozvola ili odobrenja.

Uputstvo o procedurama

Član 23

Procedura za praćenje i realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, način saradnje Savjeta sa drugim nadležnim organima državne uprave, organima uprave, nadležnim organima lokalne samouprave i nadležnim organima lokalne uprave, nadležnim organima ugovornih strana i država članica, kao i sa regionalnim i međunarodnim organizacijama, bliži način sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji se realizuju na teritoriji Crne Gore, druga pitanja od značaja u postupku donošenja odluka i izdavanja dozvola u skladu sa zakonom i druga pitanja od značaja za realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, propisuje Ministarstvo.

Implementacija projekta

Član 24

Nosilac projekta izrađuje plan implementacije projekta sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa, uključujući vremenski raspored za:

- 1) studije izvodljivosti i projektne studije, uključujući, u pogledu prilagođavanja na klimatske promjene, u skladu sa zakonom i propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine i principom „ne nanošenja značajne štete“;
- 2) saglasnost Agencije na plan iz člana 10 ovog zakona i druge planove u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti ili drugog nadležnog organa;
- 3) izgradnju i puštanje u rad projekta;
- 4) postupak izdavanja dozvola iz člana 17 ovog zakona.

OPS, ODS ili drugi operatori dužni su da sarađuju radi podrške razvoju projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa na svom području.

Praćenje projekta

Član 25

Nosilac projekta je dužan da Savjetu dostavi godišnji izvještaj za svaki pojedinačni projekat do 31. decembra tekuće godine, počevši od godine nakon uključivanja projekta na Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Listu projekata od uzajamnog interesa.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži podatke o:

- 1) postignutom napretku razvoja, izgradnji i puštanju u rad projekta, posebno u vezi postupka donošenja dozvola i konsultacija, usklađenosti sa zakonom kojim se uređuje i propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine i principom da projekat „ne pravi značajnu štetu“ životnoj sredini i preduzetim mjerama za prilagođavanja na klimatske promjene;
- 2) kašnjenjima u odnosu na plan implementacije, razloge kašnjenja, kao i drugim pojedinostima;
- 3) revidiranom planu za prevazilaženje kašnjenja, ako je potrebno.

Savjet podnosi Regulatornom odboru Energetske zajednice, odnosno Agencije za saradnju energetskih regulatora Evropske unije (u daljem tekstu: ACER), kao i relevantnoj grupi izvještaj dopunjen informacijama o napretku i, prema potrebi, o kašnjenjima u realizaciji projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa koji se nalaze na njihovom području u vezi sa postupkom donošenja dozvola, kao i o razlozima kašnjenja, do 28. februara tekuće godine nakon godine u kojoj nosilac projekta treba da podnese izvještaj iz stava 1 ovog člana.

Doprinos Savjeta i/ili drugog nadležnog organa u vezi sa izvještajem iz st. 1 i 2 ovog člana mora da bude jasno naznačen kao takav i sastavljen bez modifikacije teksta koji su unijeti od strane nosioca projekta.

Ako Sekretarijat Energetske zajednice ili ACER zatraže dodatne informacije u vezi sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projektom od uzajamnog interesa, Savjet je dužan da dostavi tražene informacije u roku koji je određen u zahtjevu.

Mjere u slučaju kašnjenja realizacije projekta

Član 26

U slučaju kašnjenja puštanja u rad projekta sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa u odnosu na plan implementacije, osim u slučaju nepredviđenog ili neizbježnog događaja koji je van kontrole nosioca projekta, primjenjuju se sljedeće mjere:

1) nosilac projekta će, u roku od 24 mjeseca od dana puštanja u rad navedenog u planu implementacije, izabrati treću stranu koja će financirati ili izgraditi cijeli ili dio projekta;

2) ako treća strana nije izabrana u skladu sa tačkom 1 ovog stava, u roku od dva mjeseca od isteka roka iz tačke 1 ovog stava, Vlada će imenovati treću stranu za finansiranje ili izgradnju projekta, a nosilac projekta je dužan da je prihvati;

3) ako kašnjenje u odnosu na dan puštanja u rad iz plana implementacije prelazi 26 mjeseci, Savjet će obavijestiti Sekretarijat Energetske zajednice i/ili Evropsku komisiju, koji mogu da raspišu poziv za podnošenje predloga za izgradnju projekta u skladu sa dogovorenim rokom vremena koji je otvoren svakoj trećoj strani koja može da bude nosilac projekta;

4) kada se primjenjuju mjere iz tač. 2 ili 3 ovog stava, operator sistema na čijem se području nalazi investicija dužan je da izvršiocima, odnosno investitorima ili trećoj strani pruži sve informacije potrebne za realizaciju investicije, priključi nove objekte na prenosnu mrežu ili, prema potrebi, mrežu za distribuciju, uključujući, u granicama mogućeg, najbolje postupanje radi realizacije investicije, kao i siguran, pouzdan i efikasan rad i održavanje projekta sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa.

Uklanjanje projekta sa Liste

Član 27

Nosilac projekta gubi sva prava i obaveze u vezi sa statusom projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekta od uzajamnog interesa u slučaju uklanjanja sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na projekte čiji je zahtjev i dokumentaciju prihvatio Savjet na razmatranje, osim ako je projekat uklonjen sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa, zbog netačnih informacija.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na finansijsku pomoć koja je odobrena za projekat prije njegovog uklanjanja sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa.

Učešće javnosti

Član 28

Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji se realizuju na teritoriji Crne Gore i jedne ili više ugovornih strana i/ili država članica sprovodi se javna rasprava, uz obezbjeđivanje transparentnosti, informisanja i učešća zainteresovane javnosti u svim fazama njihove pripreme, odobravanja i realizacije.

Nosilac projekta je dužan da, u roku od tri mjeseca prije početka postupka donošenja odluka i izdavanja dozvola, izradi i dostavi Savjetu obavještenje o načinu sprovođenja javne rasprave.

Savjet može da da odobrenje ili da zahtijeva izmjene ili dopune obavještenja iz stava 2 ovog člana u roku od tri mjeseca od prijema koncepta, vodeći računa o načinu učestvovanja javnosti prije početka postupka donošenja odluka i izdavanja dozvola.

Nosilac projekta je dužan, u slučaju da namjerava značajno da izmijeni način sprovođenja javne rasprave obavijestiti Savjet.

U slučaju iz stava 4 ovog člana Savjet može tražiti izmjene ili dopune obavještenja.

Savjet sprovodi najmanje jednu javnu raspravu prije nego što nosilac projekta podnese Savjetu zahtjev i dokumentaciju iz člana 19 st. 2 i 4 ovog zakona.

Javna rasprava iz stava 6 ovog člana ne utiče na bilo koju javnu raspravu koja se sprovodi nakon podnošenja zahtjeva i dokumentacije iz člana 19 st. 2 i 4 ovog zakona Savjetu.

U toku trajanja javne rasprave zainteresovane strane se informišu o projektu u ranoj fazi, identifikaciji najprikladnije lokacije, trase ili tehnologije, uključujući razmatranje klimatskih rizika i mjera prilagođavanja klimatskim promjenama za projekat, sve uticaje i druga pitanja od značaja za realizaciju projekta.

Za prekogranične projekte koji uključuju dvije ili više ugovorenih strana i/ili država članica, javne rasprave sprovedene u skladu sa stavom 6 ovog člana biće održane u svakoj od zainteresovanih ugovornih strana i/ili država članica, u trajanju od najviše dva mjeseca od dana početka prve javne rasprave.

Za projekte koji mogu imati značajan prekogranični uticaj u jednoj ili više ugovornih strana i/ili država članica, a koji će vjerovatno imati značajan uticaj na životnu sredinu u drugoj ugovornoj strani i/ili državi članici, ili kada to zatraži ugovorna strana Ugovora o osnivanju Energetske zajednice i/ili država članica koja će biti značajno pogođena, i ako je primjenjiva Konvencija o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu, relevantne informacije biće dostupne nadležnim organima ugovornih strana i/ili državama članicama.

V. PODSTICAJI I TROŠKOVI

Podsticaji

Član 29

Ako se nosilac projekta pri razvoju, radu ili održavanju projekta od zajedničkog interesa i/ili projekta od uzajamnog interesa za koji Agencija daje saglasnost u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, suočava sa rizicima većim od uobičajenih rizika za uporedivi infrastrukturni projekat, Agencija može na njegov zahtjev

donijeti odluku o dodjeljivanju podsticaja za taj projekat, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana i zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se investicioni plan, dokumentacija i analize rizika, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana.

Odluka Agencije o podsticajima iz stava 1 ovog člana donosi se na osnovu zahtjeva nosioca projekta, uz obavezno dostavljanje potrebne dokumentacije i analize rizika.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se u slučaju ako je projekat od zajedničkog interesa i/ili projekat od uzajamnog interesa dobio izuzeće za novu infrastrukturu u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti i zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa.

Prilikom odlučivanja o zahtjevu iz stava 1 ovog člana, Agencija uzima u obzir rezultate analize troškova i koristi, koje je nosilac projekta izradio u skladu sa metodologijom iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona a posebno pozitivne spoljne uticaje projekta na regionalnom nivou ili nivou Evropske unije.

Agencija je dužna da analizira posebne rizike sa kojima se suočava nosilac projekta, preduzete mjere ublažavanja rizika i razloge za profil rizika imajući u vidu neto pozitivan učinak projekta u poređenju sa manje rizičnom alternativom, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana.

Prihvatljivi rizici posebno uključuju rizike koji se odnose na nove tehnologije prenosa na kopnu i moru, rizike koji se odnose na nedovoljnu nadoknadu troškova i razvojne rizike.

Odluka o dodjeljivanju podsticaja uzima u obzir specifičnu prirodu nastalog rizika i može dati podsticaje koji obuhvataju jednu ili više od sljedećih mjera:

- 1) anticipativno ulaganje;
- 2) priznavanje efikasno nastalih troškova prije puštanja projekta u rad;
- 3) obezbjeđivanje dodatnog povrata na sredstva uložena za projekat;
- 4) sve druge potrebne mjere.

Agencija utvrđuje i dostavlja Regulatornom odboru Energetske zajednice metodologiju i kriterijume koji se koriste za procjenu ulaganja u energetske infrastrukturne projekte i većih rizika povezanih sa tim projektima.

Metodologija i kriterijumi iz stava 9 ovog člana posebno uključuju rizike koji nastaju i odnose se na projekte za energetske infrastrukturu iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtačka b ovog zakona, druge projekte i ofšor mreže za obnovljivu energiju i projekti koji, iako imaju niske kapitalne troškove, imaju značajni operativni rashod.

Prilikom izrade Metodologije i kriterijuma iz istava 9 ovog člana, Agencija uzima u obzir smjernice o dobrim praksama za tretman investicionih zahtjeva koji uključuju i zahtjeve za alokaciju troškova sa prekograničnim uticajem koje donosi ACER.

U slučaju da mjere iz st. 5, 7 i 10 ovog člana nijesu dovoljne da obezbijede blagovremenu primjenu projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, primjenjivaće se smjernice o podsticajima koje izdaje Evropska komisija.

Troškovi i koristi

Član 30

Metodologija za sektorsku harmonizovanu analizu troškova i koristi energetskeg sistema, koju su usvojili ENTSO za električnu energiju (u daljem tekstu: ENTSO-E) i ENTSO za gas (u daljem tekstu: ENTSG) primjenjivaće se za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji spadaju u kategorije iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a, b, d i f i tačka 3 ovog zakona.

Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji spadaju u kategorije energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. c i e i tač. 2, 4 i 5 ovog zakona primjenjivaće se metodologije Evropske komisije.

Agencija, u saradnji sa nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, unutar Regulatornog odbora Energetske zajednice, učestvuje u utvrđivanju i objavljivanju niza pokazatelja i odgovarajućih referentnih vrijednosti radi poređenja jediničnih investicionih troškova za uporedive infrastrukturne projekte za svaku od kategorija iz člana 11 ovog zakona.

Nosilac projekta dužan je da dostavi tražene podatke Agenciji i Regulatornom odboru Energetske zajednice.

Nosilac projekta može da koristi referentne vrijednosti koje je objavio Regulatorni odbor Energetske zajednice za analize troškova i koristi specifične za projekte.

Agencija, ako je to moguće u kontekstu regionalne saradnje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti, zajedno sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, provjerava dosljednu primjenu kriterijuma i metodologije za analizu troškova i koristi i procjenjuje njihov prekogranični značaj u okviru svojih aktivnosti u grupi za projekte iz člana 8 stav 1 ovog zakona.

Agencija, u saradnji sa nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, na zahtjev, dostavlja procjene iz stava 6 ovog člana nadležnoj grupi za projekte iz člana 8 stav 1 ovog zakona.

Investicije sa prekograničnim uticajima i alokacijom troškova

Član 31

Opravdani investicioni troškovi, koji ne uključuju troškove održavanja, a koji su povezani sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu ili projektom od uzajamnog interesa iz oblasti energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a do d i f i tačka 3 ovog zakona, a koji se odnose na dio projekta na teritoriji Crne Gore, biće pokriveni od strane korisnika sistema kroz cijene za korišćenje sistema u Crnoj Gori utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, u dijelu u kojem nijesu pokriveni naknadama za upravljanje zagađenjima ili drugim naknadama.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je za projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa iz oblasti energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a do d i f i tačka 3 ovog zakona koji se realizuju na teritoriji Crne Gore donijeta odluka iz člana 33, odnosno iz člana 35 ovog zakona, opravdani investicioni troškovi iz stava 1 ovog člana, koji ne uključuju troškove održavanja biće pokriveni i od strane relevantnih operatora prenosnih sistema ili nosilaca projekata prenosne infrastrukture ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, kojima projekat obezbjeđuje neto pozitivan efekat.

Opravdani investicioni troškovi koji ne uključuju troškove održavanja, a povezani

su sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu ili projektom od uzajamnog interesa iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a do d i f i tačka 3 ovog zakona i odnose se na dio projekta koji se ne realizuje na teritoriji Crne Gore, biće pokriveni od strane relevantnih operatora prenosnih sistema ili nosilaca projekata prenosne infrastrukture ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, kojima projekat obezbjeđuje neto pozitivan efekat, u skladu sa odlukom iz člana 33, odnosno člana 35 ovog zakona.

Troškovi iz stava 3 ovog člana, u mjeri u kojoj nijesu pokriveni prihodima od zagušenja ili drugim naknadama, snose korisnici sistema kroz cijene za korišćenje sistema utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, u dijelu koji pripada Crnoj Gori, u skladu sa odlukom iz člana 33, odnosno člana 35 ovog zakona.

Odredbe st. 1, 2, i 3 ovog člana primjenjuju se na projekte od interesa za Energetsku zajednicu ili projekte od uzajamnog interesa, ako najmanje jedan nosilac projekta zatraži od nadležnih državnih organa njihovu primjenu za troškove projekta.

Ako projekat ima više nosilaca projekta, nadležna nacionalna regulatorna tijela će bez odlaganja zatražiti od svih nosilaca projekta da zajednički podnesu zahtjev za investiciju u skladu sa članom 32 stav 2 ovog zakona.

Ako projekat od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekat od uzajamnog interesa ublažava negativne spoljašnje uticaje, kao što su neželjeni tokovi, i taj projekat se implementira u Crnoj Gori ili ugovornoj strani i/ili državi članici, kao zemlji koja je izvor negativnih eksternalija, takvo ublažavanje se neće smatrati prekograničnom koristi i stoga neće biti osnova za raspodjelu troškova prema operatorima prenosnog sistema koji je pogođen tim negativnim eksternalijama.

Zahtjev za raspodjelu troškova

Član 32

Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa, za koje je donijeta odluka iz člana 33, odnosno člana 35 ovog zakona, nosilac projekta je obavezan da najmanje jednom godišnje do puštanja projekta u rad obavijesti Agenciju i druga nadležna nacionalna regulatorna tijela o napretku projekta, identifikaciji troškova i uticajima povezanim s njim.

Ako je projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa spreman ili se procijeni da će biti spreman za početak faze izgradnje u narednih 36 mjeseci, nosilac projekta, nakon konsultacija sa operatorima prenosnog sistema iz ugovornih strana i/ili država članica koje ostvaruju značajan neto pozitivan uticaj od njega, podnosi zahtjev za investiciju.

Zahtjev za investiciju iz stava 2 ovog člana uključuje zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova i podnosi se Agenciji i svim drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, uz sljedeću prateću dokumentaciju:

1) ažuriranu analizu troškova i koristi koja je specifična za projekat i izrađena u skladu sa metodologijom iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona.

2) poslovni plan koji procjenjuje finansijsku održivost projekta, uključujući odabrano rješenje za finansiranje, a za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekte od uzajamnog interesa iz kategorije energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 3 ovog zakona, rezultate tržišnog testiranja;

3) ako se nosioci projekta slože, obrazloženi predlog za prekograničnu

raspodjelu troškova.

Prilikom pripreme zahtjeva iz stava 1 ovog člana, nosilac projekta dužan je da uzme u obzir preporuke za dobre prakse u tretmanu investicionih zahtjeva koje je usvojio Regulatorni odbor Energetske zajednice za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER za projekat od uzajamnog interesa.

Analiza troškova i koristi iz stava 3 tačka 1 ovog člana mora uzeti u obzir koristi koje projekat donosi izvan granica ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije na čijoj se teritoriji projekat nalazi, pri čemu se obavezno koriste najmanje zajednički scenariji koje su razvili ENTSO-E ili ENTSG za planiranje razvoja mreže.

Ako se za analizu troškova i koristi iz stava 3 tačka 1 ovog člana koriste dodatni scenariji, oni moraju biti usklađeni sa energetske i klimatskim ciljevima Energetske zajednice za 2030. godinu, kao i ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine.

Ako projekat vodi više nosilaca, ti nosioci su dužni da zajednički podnesu zahtjev za investiciju.

Agencija je dužna da, po prijemu, bez odlaganja dostavi kopiju svakog zahtjeva za raspodjelu troškova Regulatornom odboru Energetske zajednice i Sekretarijatu Energetske zajednice radi informisanja.

Agencija je dužna, na zahtjev grupa, da čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

Odluka Agencije o raspodjeli troškova

Član 33

Odlučujući o zahtjevu iz člana 32 stav 2 ovog zakona, Agencija je nakon konsultacija sa nosiocima projekta dužna da sarađuje sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelom kako bi donijela zajedničku koordinisanu odluku o raspodjeli efikasno nastalih investicionih troškova koje će snositi svaki operator sistema za projekat, kao i njihovom uključivanju u cijene za korišćenje sistema, nakon konsultacija s nosiocima projekta.

Koordinisana odluka iz stava 1 ovog člana donosi se u roku od šest mjeseci od dana kada posljednji od nadležnih nacionalnih regulatornih tijela primi zahtjev za investiciju.

Ako se na osnovu zajedničke analize Agencije i drugih nadležnih nacionalnih regulatornih tijela zaključi da projekat ili dio projekta ne pruža značajan neto benefit koristi u bilo kojoj ugovornoj strani i/ili državi članici Evropske unije, donosi se odluka o odbijanju zahtjeva za investiciju, u cjelosti ili djelimično.

Prilikom donošenja odluke o raspodjeli efikasno nastalih investicionih troškova, Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima uzima u obzir stvarne ili procijenjene:

- 1) prihode od zagušenja ili druge naknade;
- 2) prihode iz kompenzacionog mehanizma između operatora prenosnih sistema, uspostavljenog u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa.

Raspodjela troškova sa prekograničnim uticajem uzima u obzir ekonomske, socijalne i ekološke troškove i koristi projekata u ugovornim stranama i/ili državama članicama Evropske unije, kao i potrebu za osiguravanjem stabilnog finansijskog okvira

za razvoj projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa uz minimalnu potrebu za finansijskom podrškom.

Prilikom raspodjele troškova sa prekograničnim uticajem, Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, nakon konsultacija sa odgovarajućim OPS-ovima, nastoji postići međusobni dogovor zasnovan, ali ne ograničen, na informacijama iz člana 32 stav 3 tač. 1 i 2 ovog zakona.

Prilikom raspodjele troškova iz stava 6 ovog člana uzimaju se u obzir svi relevantni zajednički scenariji uspostavljeni za planiranje razvoja mreže koje razvijaju ENTSO-E ili ENTSG, kao i druge scenarije za planiranje razvoja mreže, koji omogućavajući robusnu analizu doprinosa projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa u skladu sa energetsom politikom Evropske unije u vezi sa dekarbonizacijom, integracijom tržišta, konkurencijom, održivošću i sigurnošću snabdijevanja.

Ako se prilikom raspodjele troškova koriste dodatni scenariji, isti moraju biti u skladu sa energetske i klimatske ciljevima Energetske zajednice za 2030. godinu i klimatskim ciljem neutralnosti do 2050. godine.

Prilikom izrade koordinisane odluke iz stava 1 ovog člana, Agencija uzima u obzir smjernice o dobrim praksama za tretman investicionih zahtjeva koji uključuju i zahtjeve za alokaciju troškova sa prekograničnim uticajem koje donosi ACER.

Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima bez odlaganja obaveštava Regulatorni odbor Energetske zajednice i Sekretarijat Energetske zajednice o odluci o raspodjeli troškova zajedno sa svim relevantnim informacijama u vezi s tom odlukom.

Odluka o raspodjeli troškova sadrži detaljna obrazloženja za raspodjelu troškova između ugovornih strana, uključujući sljedeće:

- 1) procjenu uticaja na svaku od uključenih ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, uključujući uticaj na cijene za korišćenje sistema;
- 2) procjenu poslovnog plana iz člana 32 stav 3 tačka 2 ovog zakona;
- 3) regionalne ili šire koristi za Energetsku zajednicu i/ili Evropsku uniju, kao što su sigurnost snabdijevanja, fleksibilnost sistema, solidarnost ili inovacije koje bi projekat mogao generisati;
- 4) rezultate konsultacija sa relevantnim nosiocima projekta.

Agencija je dužna da objavi odluku o raspodjeli troškova na svojoj internet stranici i u „Službenom listu Crne Gore”.

Uključivanje investicionih troškova u cijene za korišćenje sistema

Član 34

Agencija uključuje relevantne opravdane investicione troškove u cijene za korišćenje sistema, u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti i preporukama koje je usvojio Regulatorni odbor Energetske zajednice za dobre prakse u tretmanu investicionih zahtjeva za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER za projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa raspodjelom investicionih troškova koje snosi svaki operator sistema za projekat.

Za projekte na teritoriji Crne Gore, Agencija procjenjuje, ako je to primjenjivo, da li bi moglo doći do problema dostupnosti ili finansijske održivosti zbog uključivanja

investicionih troškova u cijene za korišćenje sistema.

Na osnovu prekogranične raspodjele troškova iz čl. 33 i 35 ovog zakona, Agencija uzima u obzir stvarne troškove nastale od strane operatora prenosnog sistema ili drugog nosioca projekta kao rezultat investicija prilikom utvrđivanja ili odobravanja cijena za korišćenje sistema u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, ako su ti troškovi opravdani.

Agencija uzima u obzir troškove iz st. 1 i 3 ovog člana prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje sistema, u skladu sa zakonom koji uređuje obavljanje energetske djelatnosti.

Agencija utvrđuje kako se troškovi prekograničnih projekata, uključujući troškove koji pripadaju Crnoj Gori tokom prekogranične distribucije, odražavaju u mrežnim cijenama za korišćenje sistema, čak i u slučajevima kada Regulatorni odbor Energetske zajednice ili ACER donose odluku o raspodjeli troškova, uzimajući u obzir te odluke.

Odluka o raspodjeli troškova od strane Regulatornog odbora Energetske zajednice ili ACER-a

Član 35

U slučaju da Agencija i druga nadležna nacionalna regulatorna tijela ne postignu sporazum o zahtjevu za investiciju u roku od šest mjeseci od dana kada je zahtjev primio posljednji od nadležnih nacionalnih regulatornih tijela, Agencija bez odlaganja obavještava Regulatorni odbor Energetske zajednice i Sekretarijat Energetske zajednice ako se radi o projektu od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER i Evropsku komisiju ako se radi o projektu od uzajamnog interesa.

Agencija zajedno sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima može zajednički da podnese zahtjev za odluku po zahtjevu za investiciju iz stava 1 ovog člana, za projekte od interesa za Energetsku zajednicu Regulatornom odboru Energetske zajednice ili zahtjev za odluku po zahtjevu za investiciju iz stava 1 ovog člana o projektu od uzajamnog interesa ACER-u.

Agencija i nosioci projekta su obavezni da sarađuju sa Regulatornim odborom Energetske zajednice ili ACER-om na njihov zahtjev kako bi pomogli u donošenju odluke.

Nosilac projekta i Agencija dužni su da postupaju u skladu sa pojedinačnim odlukama koje su im upućene, kao i sa obavezujućim odlukama koje donose Regulatorni odbor Energetske zajednice ili ACER.

Agencija je dužna da osigura usklađenost sa pojedinačnim odlukama koje su usvojili Regulatorni odbor Energetske zajednice ili ACER.

VI. NADZOR

Nadzor nad sprovođenjem zakona

Član 36

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

VII. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 37

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na stagu

Član 38

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 15-2/26-1/5

EPA 854 XXVIII

Podgorica, 27. februar 2026. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE 28. SAZIVA

PREDSJEDNIK
Andrija Mandić

*U ovaj zakon prenesena je Regulativa (EU) 2022/869 o smjernicama za trans-evropsku energetska infrastrukturu do 31. decembra 2024. godine.